

Alan Žepčić: Napokon jedan tekst usmjeren na globalnu ekonomsku krizu koji djeluje pozitivno i ohrabrujuće. Alan Ivan Blažeković je osoba od koje uvijek možete dobiti mišljenje na neku situaciju iz nove i neuobičajene perspektive. Tako je i ovaj tekst, usporedbom prirodnih kretanja sa onime što svi nazivaju krizom, jednostavno osvježavajući pogled na sadašnjost. Alan Ivan vraća nas na vjeru u naše vlastite snage, kreativnost i energiju. Pročitajte i osjećat ćete se dobro, mirno i optimistično.

JESMO LI POSLOVALI MUDRO

Alan Ivan Blažeković,
executive coach i trener

Ekonomija nekad zna biti dosta nepredvidljiva. Barem na prvi pogled. Jer nekako nam se opet dogodilo da smo iznenadeni recesijom umjesto da je prihvativmo kao priliku za razvoj. Jer recesija nije ništa drugo nego pandan

prirodnog godišnjem dobu zvanom zima. Priroda se zimi povlači u sebe i otpušta viškove. To je godišnje doba namijenjeno mirovanju, odmaranju i čišćenju. Često se zna dogoditi da drveće koje ne odbaci na vrijeme svoje lišće izgubi grane koje jednostavno puknu pod teretom prvog snijega koji je napadao po lišću. Teret je jednostavno prevelik i grane pucaju. Koje grane opstaju? Opstaju one grane koje su na vrijeme otpustile lišće i pripremile se za godišnje doba.

Priroda ne razmišlja o tome kako će se ponašati u koje godišnje doba, ona jednostavno je. U proljeće je doba stvaranja. Drveće pupa i cvate. Insekti oplođuju cvjetove i kreiraju početnu poziciju za razvoj novih plodova i mladica. Topli ljetni dani omogućavaju sazrijevanje plodova i mladica. Priroda ljeti ulaže svoje resurse u osnaživanje sebe i deponira rezerve u količinama dostatnim za jednu zimu. U jesen dolazi doba rastanka ili žetve. Sve što je priroda izrodila i pušta sada u samostalnost. Kruške i jabuke padaju s drveća i kotrljaju se prema mjestima gdje će jednog dana izrasti nova stabla. Na kraju ciklusa stoji zima. Zima koja jednostavno prizemlji cijeli sustav, očisti ga od viškova (životinje koje ne mogu pronaći hranu ne prežive zimu) i omogući ponovno stasanje života na proljeće.

Pred nama je recesija a mi se pitamo: kako dalje?
Kako se uopće dogodila i kako to da je nismo predvidjeli?

TVRTKA KROZ GODIŠNJA DOBA

No kako funkcionišu naše tvrtke gledano kroz četiri godišnja doba? U proljeće odnosno na početku poslovnih projekata polagano i stidljivo rastemo. Dok ne nađemo prvi posao, dobijemo prvog poslovnog partnera. Tada se potaknuti prvotnim uspjesima počinjemo širiti i bivamo sve uspješniji u razgranavanju našeg uspjeha. Kroz ljetno stabiliziramo naše novonastale proizvode i prihode. Dolaskom jeseni beremo plodove našeg truda i zbrinjavamo jedan dio u

zalihe a jedan dio koristimo za nadolazeće proljeće u kojem ćemo ponovo rasti i širiti se. A zima? O njoj ne razmišljamo, skačemo direktno u proljeće i veselo se kotrljamo dalje i dalje...

Trenutna privredna jesen je bila jako duga i plodna. Dapače, svi smo više mačne vjerovali da ekonomskom rastu neće biti kraja. Burze su konstantno rasle, ljudi koji nisu investirali gledali smo s čudeњem. Naše tvrtke su također rasle, tržista kapitala i nekretnina kreirala su viškove novaca koji su se prelijevali po svima. Počeli smo biti pohlepni, tražili smo rast, zapravo, inzistirali smo na rastu bez osjećaja za realnost. Državni, poslovni i privatni proračuni povećavali su se i usmjeravali prema po-

Odustavši od sebe i u pohlepi za sigurnošću našli smo se u recesiji koja će trajati dok ne vratimo svoja osnovna uvjerenja i strast za životnošću i kreacijom.

Najcrnija sjećanja na tridesete godine se vraćaju: redovi pred bankama, izgubljeni štedni ulozi, hiperinflacija, neimastina. Sve stoji i čeka. Čeka da netko izvana riješi situaciju, netko zvan država ili vlada.

trošnji, jer jesen je bila bogata i silosi novca jednostavno nisu mogli prihvati tolike količine. No, odjednom se počelo sve mijenjati. Promjena nije krenula silovito nego polagano, sitnim vijestima o poteškoćama s kreditima za nekretnine u SAD. Burze su pomalo posustajale ali momentum kreiran kroz dug period rasta nije nam dao da vidimo što se spremi. Govorilo se o prolaznoj situaciji i konsolidaciji tržišta, kad odjednom, počele su padati banke i osiguravajuća društva. Dobiti stečeni virtualnim novcem rasplinule su se kao dim. Odjednom je netko trebao platiti ta osiguranja za loše kredite. Ali čime kada ti novci zapravo nikad nisu postojali. Banke su prestale vjerovati bankama, i odjednom nema više novaca na tržištu, a naše obvezne dospijevaju nemilosrdno. I evo nam recesije. Najcrnija sjećanja na tridesete godine se vraćaju. Redovi pred bankama, izgubljeni štedni ulozi, hiperinflacija, neimastina. Sve stoji i čeka. Čeka da netko izvana riješi situaciju, netko zvan država ili vlada. A gdje smo tu mi? Što mi možemo učiniti?

KAKO SMO RADILI NA POČETKU?

Udahnjimo i krenimo od početka. Na početku naših karijera i naših tvrtki postojali smo samo mi. Naše ideje kreacije i vizije. Naša vjera u naše sposobnosti i mogućnosti. Ta ista vjera podržavala nas je na našem putu ka poslovnom uspjehu. Podršku izvana nismo imali, a kada bi je tražili teško bi je dobili. Sjetimo se samo koliko je bilo teško dobiti prvi kredit, steći povjerenje poslovnih partnera, napraviti prvi posao. No pogonjeni našom vjerom u sebe i svoje sposobnosti tražili smo na sve moguće načine naš put ka uspjehu. Polagano ali sigurno počela su nam se otvarati vrata banaka, poslovnih partnera ili poslova. Gradeći na prvima uspjesima stvarali smo nove uspjehe. Kreirali smo se iz sebe i svojih mogućnosti. Do ove točke poslovali smo mudro. Svi naši postupci bili su usklađeni sa nama i našim mogućnostima. Naši ciljevi i želje bili su stvarno naši. Uspjeh drugih služio

“Samo luđak ustraje na ponavljanju istog sa željom da promijeni ishod.”

— Albert Einstein

nam je kao inspiracija za pronalaženje novih rješenja. Sve je bilo lako i jednostavno, kao igra. Kada je trebalo zapeti i odreći se nečeg za postizanje našeg cilja, mi bi to lako napravili jer je uvijek u pitanju bio naš cilj. Sve je išlo prirodnim tokom. No polagano je rastao virus pohlepe tj. virus neusklađenosti sa sobom i svojim mogućnostima. U prirodi ne postoje bića koja stvaraju zalihe za više nego jedno sušno ili zimsko doba. Jedina iznimka smo mi ljudi. Mi smo počeli stvarati zalihe za više od godinu dana, i počeli smo se vezati za naše zalihe. Sigurnost opstanka vezali smo na naše zalihe i počeli zaboravljati naše korijene. Naše osnovne vrijednosti i sposobnosti. Počeli smo gledati što drugi imaju, koliko oni zaliha imaju. Mislili smo, da bismo dobili tu sigurnost, da trebamo biti kao drugi, raditi kao drugi, misliti kao drugi. Otpustili smo sebe i svoje sposobnosti. Napuhali se i stvorili očekiva-

Savjeti Poslovnog savjetnika

- Iskoristimo vrijeme koje nam je donijela recesija smanjenjem posla da sagledamo kako smo poslovali i u kojem smjeru smo se kretali. Upotrijebimo ovu mogućnost da se ponovno orijentiramo prema našim snagama i sposobnostima
- Recesija reže viškove. Reforme je sada znatno lakše provoditi jer svi znaju da su potrebne promjene i prilagodbe, čak i kad su u pitanju bolni rezovi koje do sada nismo mogli provesti.
- Recesija stvara nove mogućnosti. Sada je trenutak da se iskušaju nove stvari, plasiraju nove ideje.
- Školujmo se. Iskoristimo ovo vrijeme mirovanja sa savladavanje novih vještina. Provjerimo gdje smo uvijek kaskali kada je posao išao sam od sebe i naučimo te vještine sada kad je prava prilika za to.
- Recesija prirodno zbija redove. Unaprijedimo međusobne odnose i pomažimo jedni drugima. To će nam se višestruko isplatiti kada se privreda ponovo pokrene.

nja temeljena na stvarima koje su izvan nas i naših osnovnih uvjerenja. Krenuli smo rasti nauštrb glavnog suvlasnika našeg napretka, a to je priroda. Treba nam sve više nafta, metala i ostalih sirovina da bi proizveli još više novih, još kratkotrajnih proizvoda kako bi još više povećali tok novaca i stvorili još veće zalihe. Takvo bezgranično ponašanje u prirodi nikad nije dugog vijeka. Kada se dogodi pandemija neke bolesti, prirodni regulatori stupe na snagu i iznivelliraju i stabiliziraju sustav. To se zove bolest i ozdravljenje. Kada se razbolimo naše tijelo prirodno uspori svoj metabolizam i smiri se. Isti princip primjenjiv je na našu privrednu. Vratimo se sebi i svojim mogućnostima. Naše kvalitete stvorile su nam ono što imamo danas. Vratimo se našim poslovnim partnerima i potražimo nove. U godinama izobilja zapostavili smo onu energiju i strast koju smo imali kada smo počinjali. Opustili smo se u postojećem i zaboravili na kreativno ili novo. Držali smo se provjerenih formula i kopirali tuđe. Rijetko bi mijenjali kada je bilo najbolje, jer čemu mijenjati dobitničku kombinaciju? Odustavši od sebe i u pohlepi za sigurnošću našli smo se u recesiji. Recesiji koja će trajati dok ne vratimo svoja osnovna uvjerenja i strast za životnošću i kreacijom.

IMAMO DVJE MOGUĆNOSTI

Trenutna situacija zapravo u sebi nosi plod ponovnog stvaranja i povratka sebi. Imamo dvije mogućnosti. Prva je da bjesomučno nastavimo raditi po starom principu koji nas je doveo do ove situacije. Na žalost pokretni moment privrede je velik i samo se polagano zaustavlja. Tako nam se može dogoditi da ponavljajući staro još ponekad imamo i neki uspjeh i zavaramo sami sebe da će sve biti u redu. Do trenutka kada padne prvi snijeg a naše grane još nose lišće i jednostavno puknu. Drvo bez grana na proljeće ne može pupati i cvasti i osuđeno je na propast. Druga je mogućnost da prihvati recesiju kao mogućnost otpuštanja viškova, oslobođanja od očekivanja, tada imamo mogućnost stvaranja novih katova našeg uspjeha na našem postojećem i zdravom temelju. Potražimo i unaprijedimo svoje izvorne mogućnosti. Naučimo i probajmo novo, no ovaj puta uskladeno s nama i drugima. Za razliku od prijašnjeg kopiranja sada su ta nova znanja i spoznaje dio nas, integrirana u naše poslovne modele ili karijere. I ponovo nam je lagano i uzbuđljivo graditi sebe i svoja poduzeća!